

Grond als basis

Dirk Jan Roos: 'Grasdrogen in het voorjaar creëert ruimte in beweidingsplan'

Het beheren van 126 hectare grasland en weidegang voor tweehonderd koeien vraagt om een goed graslandbeheer. Schapen zijn daarvoor bij de familie Roos onmisbaar. Jan Roos: 'Wie per hectare een schaap houdt, hoeft er qua grasopbrengst geen koe minder om te melken.'

Extensief kun je ons bedrijf niet echt noemen. We houden weliswaar tweehonderd melkkoeien op 156 hectare land, maar de 170 vleesvarkensplaatsen en de 175 oeien zorgen er uiteindelijk voor dat we in de mestboekhouding geen plaatsingsruimte meer over hebben.' Dirk Jan Roos (28) uit het Noord-Hollandse Katwoude maakt meteen kenbaar dat de stempel extensief niet geldt voor het melkveebedrijf dat hij samen met zijn vader Jan (67), zijn oom Co (59), zijn neef Kees Jan en zijn broer Johan (23) runt. Toch moet de rundveestapel een aanzienlijke berg ruwvoer verwerken om het quotum van 1,8 miljoen kilo vol te melken. Het melkveebedrijf ligt pal naast de

dijk die het IJsselmeer scheidt van het vasteland en de grondsoort bestaat daarom uit een vruchtbare kleilaag van tien tot vijftig centimeter op een dikke veenbodem. 'Een prachtige grond', zo roemt Jan de bedding. 'Wanneer het droog is, blijft het hier lang doorgroeien en na een natte periode kunnen we redelijk snel het land op omdat we werken met greppels en bovengrondse afwatering. Dit is een heerlijke polder om melkvee te houden.'

Schapen onmisbaar

Naast dertig hectare mais verbouwde Roos afgelopen jaar 126 hectare gras. Daarvan ging veertig hectare voorjaarsgras naar de grasdrogerij. 'Daarmee cre-

eer je ruimte in je beweidingsplan en je krijgt er een mooi kwaliteitsproduct voor terug', legt Dirk Jan uit.

Een groot koppel koeien dag en nacht weiden – Roos melkt op twee locaties, zodat het grootste koppel uit 120 melkkoeien bestaat – past nog altijd goed in de bedrijfssituatie, vindt Johan. Er is een voldoende grote huiskavel en arbeidscapaciteit aanwezig. 'Weidegang zorgt wel voor een opbrengstderving vanwege vertrapping en vermesting. Dat is in onze situatie niet zo heel erg omdat we ruim in het grasareaal zitten. Belangrijker vinden we het dat we kwalitatief goed en smakelijk gras aanbieden. Daar houden we bij bemesting en rassenkeuze rekening mee.'

Om het gras smakelijk te houden wordt er bij voorkeur niet geweid op percelen die met drijfmest zijn bemest. Na twee keer weidegang is het perceel voor jongvee of schapen bestemd. Wanneer die het grasaanbod niet aankunnen, wordt er direct na de weidegang gemaaid en het gras afgevoerd. Soms is dat naar de mesthoop, maar dikwijls wordt het gehooit en in

Kwaliteit beheersgraskuil

Het areaal natuurland stijgt gestaag. Het Louis Bolk Instituut verwacht dat er over tien jaar 300.000 hectare natuurland in Nederland is. Natuurbeheer wordt onbetaalbaar wanneer de veehouderijsector niet meehelpt om gras uit deze gebieden af te nemen. Natuurgras composteren of vergisten zijn opties, maar onderzoeksinstelling ASG bekeek ook de mogelijkheden van het gebruik als strooisel en toevoeging aan het melkveerantsoen. Wanneer natuurgras goedkoop is en de toevoeging niet te veel melk kost, kan het bijdragen aan het saldo, zo bleek uit een proef op praktijkbedrijf Zegveld. De kuilanalyse leert in elk geval dat van de voederwaarde van natuurgras niet te veel mag worden verwacht.

	gangbare graskuil	beheersgraskuil
ds (g/kg)	392	409
vem (per kg ds)	914	705
dve (g/kg ds)	73	33
oeb (g/kg ds)	61	-12
re (g/kg ds)	177	85
rc (g/kg ds)	230	306
suiker (g/kg ds)	36	87
ndf (g/kg ds)	446	609
adl (g/kg ds)	15	38
struc.w. (g/kg ds)	2,68	3,62
vv (per kg ds)	1,00	1,15
nh ³ (% van re)	12	10
vc-os (%)	77,7	60,8

Tabel 1 – Samenstelling graskuilen Zegveld

Jan en Johan Roos: 'Natuurhooi ideaal voor droge koeien'

grote balen geperst. Dit uitgebloot gras is voor de schapen die er in de winter het beste hooi uit zoeken en de rest gebruiken ze als strooisel. De schapen blijken een wezenlijk onderdeel van het graslandmanagement. 'Wie per hectare een schaap houdt, hoeft er qua grasopbrengst geen koe minder voor te melken', zo weet Jan. 'Sterker nog, schapen eten de grasresten op, zorgen voor een dichte zode en maken herfstgras tot waarde. Schapen zijn voor ons bedrijf onmisbaar.'

Mooi land-hooiland

Hoog boven het bedrijf steekt een torensilo uit. Jaarlijks wordt daar ongeveer tachtig hectare gras van minimaal vijftig procent droge stof in opgeslagen. Een droog gewas binnenhalen is noodzakelijk voor de goede verwerking. Wanneer de torensilo vol zit, gaat het gras in de sleuf-silo of in plastic balen. Ieder jaar wordt er na 15 juni ook vijftien hectare gemaaid. Deze percelen doen mee in het agrarisch natuurbeheerproject 'mooi land-hooiland'. 'Het hooi is ideaal voer voor de droge koeien of voor de melkkoeien omdat het extra structuur in het rantsoen brengt', vertelt Johan. 'Sinds we droge koeien dit stengelige gras voeren, hebben we nauwelijks meer last van melkziekte.' Land dat bestemd is voor de schapen wordt in het voorjaar niet bemest om ziekten te voorkomen, maar de overige percelen kregen vorig jaar inclusief twee drijfmestgiften gemiddeld driehonderd kilo stikstof. De eerste kunstmestgift is tachtig kilo stikstof per hectare. Ondanks de ruim voldoende ruwvoervoorraden zou de familie Roos opnieuw willen investeren in grond. 'Grond is en blijft belangrijk, zeker gezien de nieuwe wetgeving. Wanneer je wilt uitbreiden in koeien en quotum, vormt grond een zekerheid en daarmee een goede basis voor je bedrijf.'

Jaap van der Knaap